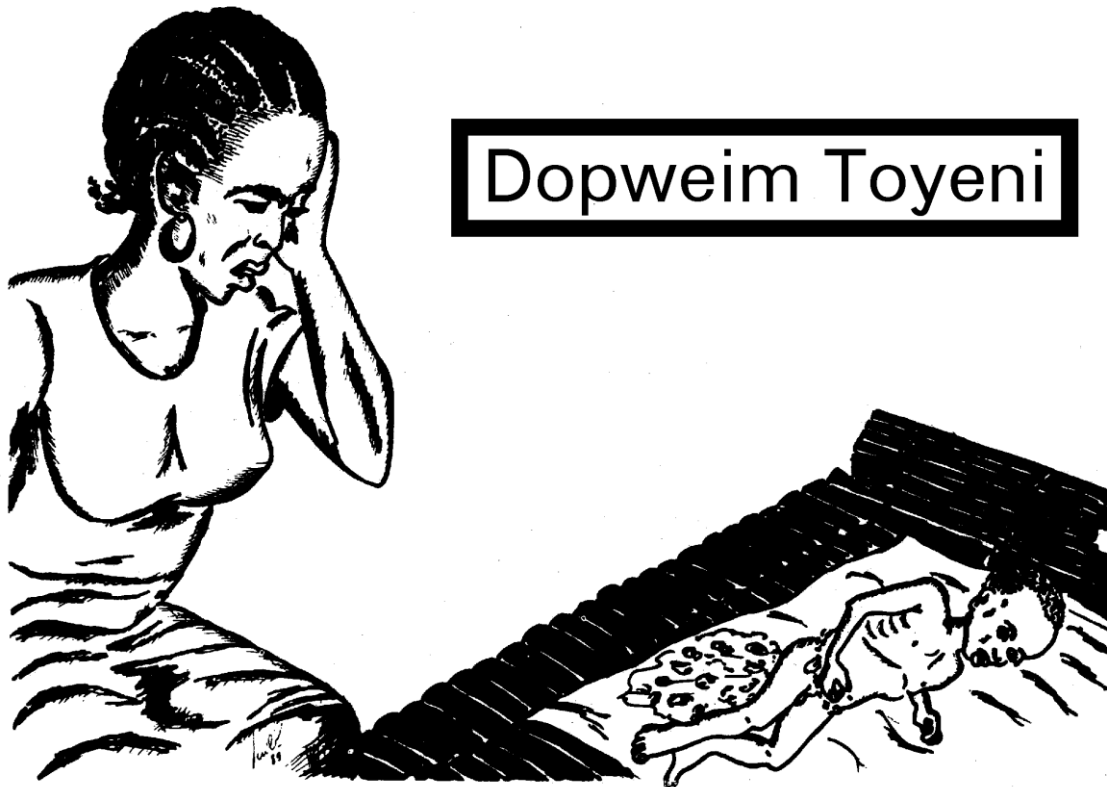

Dopweim Toyeni

Dopweim Toyeni
« Diarrhée message » en byali
(Diarrhée)

N yera-bə də í sabi / Publié par :
SIL Togo-Bénin (Matéri)
SIL, B.P. 45, Tanguiéta, Rép. du Bénin

et

Les Soeurs Théatines de l'I.C.
B.P. 17, Matéri, Rép. du Bénin

2006

Dieməm də futi, də yənə :

Texte et images originels pourvus par :

UNICEF / Ministère de la Santé Publique
(MSP/DNPS-UNICEF-MCC/DA), 1990-1994

**Ntə n dyebə n wondə-bə bá cendə
(dapuoí):**

John BERTHELETTE, Antoine SAMBIENI,
Kouandi GNAGO, Les Sœurs Théatines de
I.C.

Adapté par :

**Ntə n dyebə n twagəsə-bə də í sabi,
bə hira :**

Nathalie GNARIGO, Antoine SAMBIENI

Traduit en byali par :

Tə pirə dapuoí sabi n dyeli toyen-yuoi yagə : Diarrhée bá twagəsə byali hyahə.

© UNICEF 1990-1994 e n tou-fə, sabi tə n pirə ali, bá twagəsə byali hyahə, də hyáhə
bansəm. Fə e n mwanə-fə cou SIL Togo-Bénin, u də twagəsə ama byali hyahə.

Cet ouvrage est une adaptation de Diarrhée.

© UNICEF 1990-1994. Tout droits réservés par UNICEF. Texte adapté par SIL Togo-Bénin avec
l'aimable autorisation de l'UNICEF.

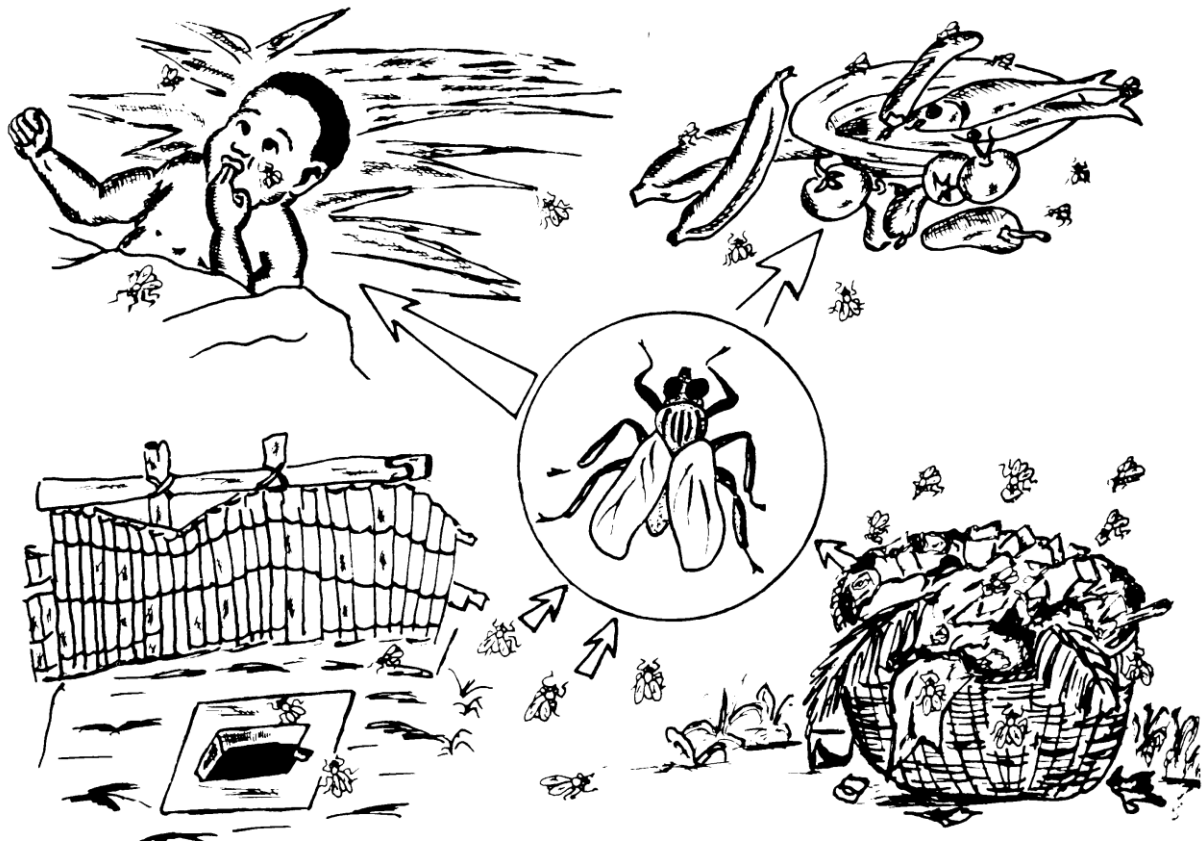

Naru yi bou bou, bá diisə bá n nwa u bigə ywakə magərə. Kə yi duru e. U yi kə fwa magərə ; u yaməm pworə magərə də hyáhə. U yisə tei kaám u yau u n nəm paa n dyeli u bigə bwaməm wasə. U yau u cagə bá tə : «Bi-kunkwansi mindurəhu hweri magərə. Də kə tumə pwei, də kə kwanu sagə ti, a hogə bá kə teinu pitai də də nam sui.»

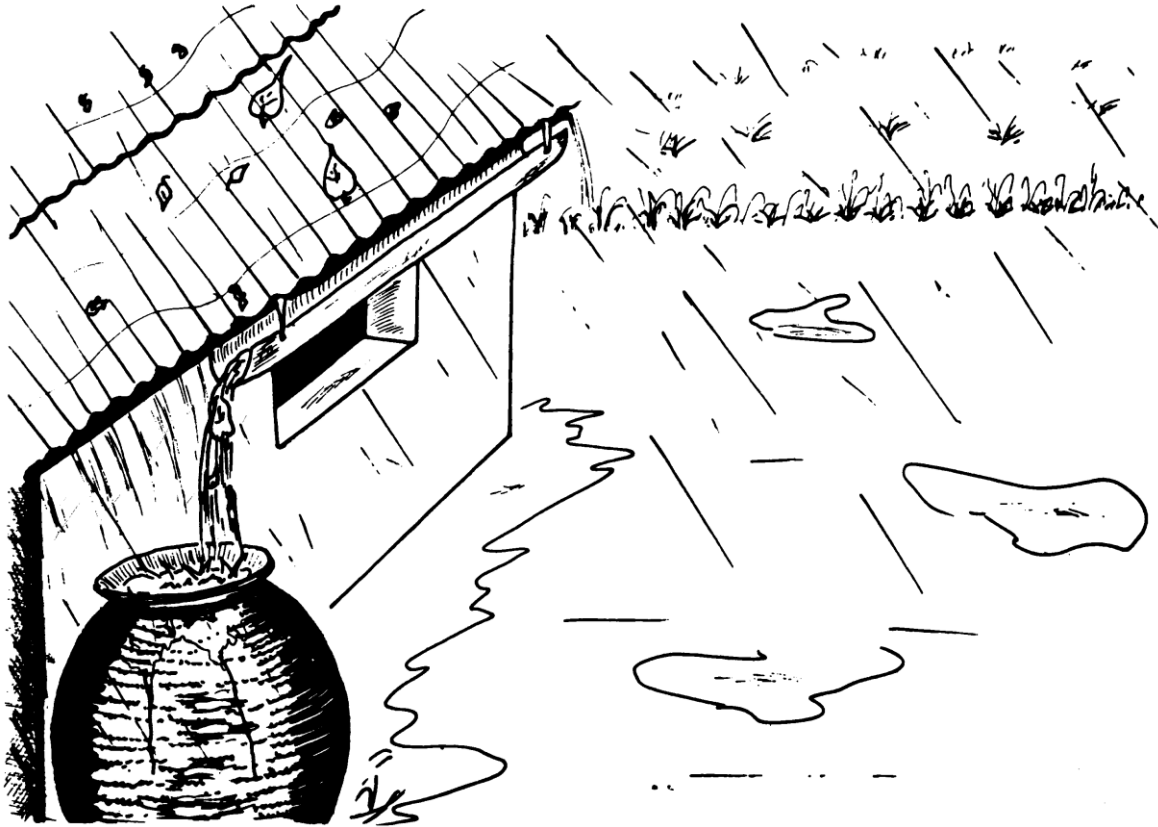
Bə n nində sani bwogətwoli hyahə, bwogətwoli cagə Naru bə tə :
«Hywangətu e n mwanə-tu də mindurəhu kogu hirəbə. Tə n tən wosəkə sani
bwandu hyahə, də sani e, mindurəhu n tən cetəm. » Bə u fiigə futu hinhu bə tə :
«Wondə futu ahu, hu hyáhə, a hyambə hywangətu n tən tə kəm bə mwanə
mindurəhu cetə. Mindurəhu kogu bigə :

- kə n tən ham sani tuom hyahə ;
- kə n hyim tarəsi n dyesi hyahə ;
- hyuou n dyeu pə niru u nei bə fi cetə sahəru, də n nwa, də u
kalace-fyerəkahu də u pəpahu pə desə ;
- də n nwa, nii-hyagəm də nii-sahəkəm pə desə.»

Də sagə ya bə tə : «Swosi fwa hana n pə desə-ha tahi e. Sə dwombu mwo-cwobəra hyáhə, mindu hyáhə, mindiisi bə n pə dwosə-si hyahə ; bə tən pirənə hyani nin-fugəbibi bə maanu cincani hyahə.

Də sə hurənu cincani hyahə, sə tei dwombə diru hyáhə, də n nwa bigə hyáhə.»

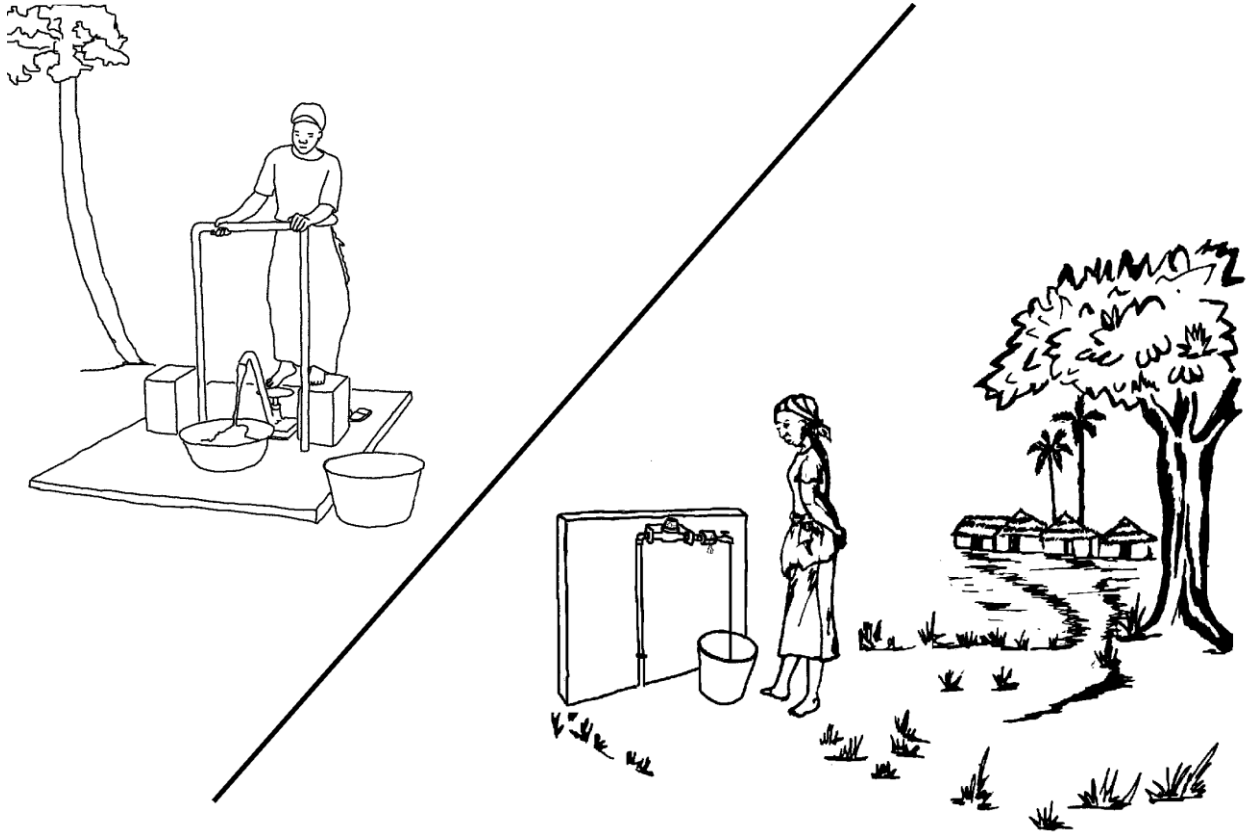

Də sagə yaase ni-suum hau bə tə : «Tagəfə niim n yenə-məm mworu saga hyáhə, m pə kwandənu hayaam. Tagəfə niim n yenə-məm matu hyáhə, bə n carə-məm də matu hyáhə, m pə kwandənu hayaam, bə maa də í niim tən sarənə matu hyáhə hywangətu e.»

Naru cagə bwogətwoli bá tə : «¿ Tə tən duusu bwagə niim e, hyaməm pə yem tou ?»

Bwogətwoli sə : «Bwagə niim pə sui. Bisi ciru kə ywosi pinhu, bə swanu niim. Hirəbə pwompwom sagə suru m hyahə bə m hywangu, bə pwaku bə ninsi, də doru sagə pwogərə hyahə.»

Də sagə yegə ya bə tə : «Bə n pugə bwigə n dyegə suu, kə í niim e n kwandənu-məm hyaam. Də də hyáhə, dá a nagə bə n toú ni-suum, a n dwosu bwigə ywosi. Hyaməm, də í bwigə niim yí n desə.

Sanwa, pwombi niim e n nwam-məm niim n desə-məm magərə, bə hyá bə tə m yenə də n cungə tahi e, də hywangətu hyintu pwa fi doú m hyahə.»

«Pwobə sai kwandənu bə n dúusu bwi-desəkə niim ; bə n wonsu n dyegə suu də hywangətu hyintu pə bwasə kə tahi. Kura yiebə də syeli hyahə yiebə, bə kwandənu bə n hyá bə nəm pugə kəm bə bwigə, də hirəbə n nəm dúusu kəm də í bwigə kə niim.»

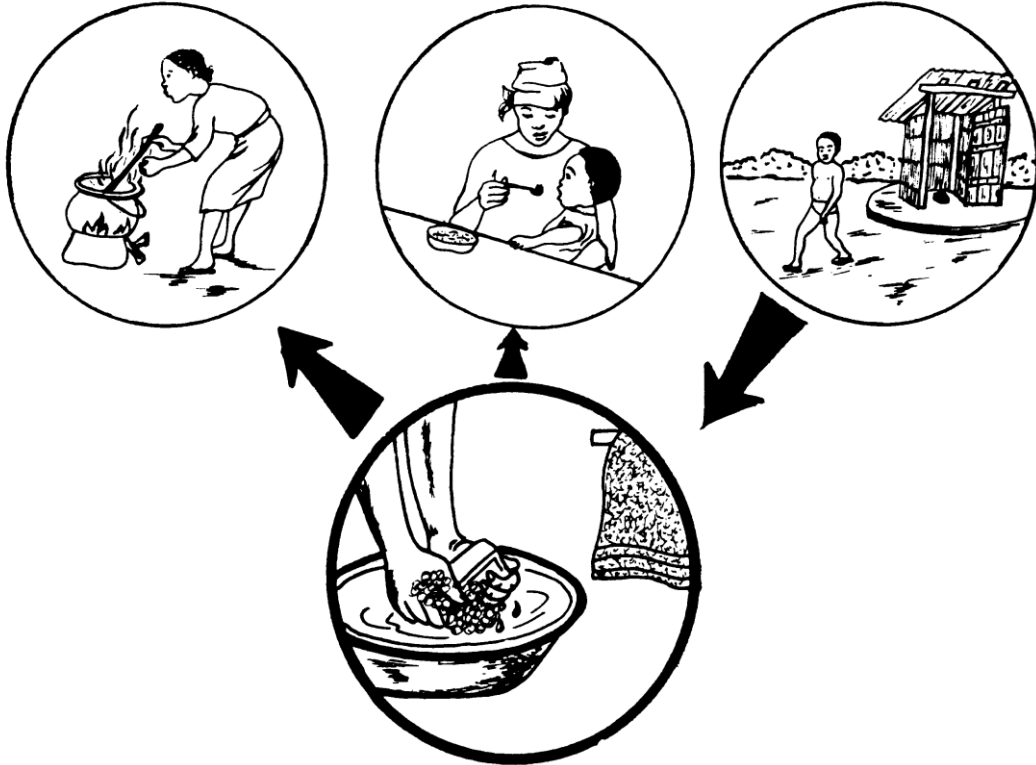
Naru də ya b́ tə : «Ama, bwigə tahi taam, bwagə tahi e n bwasə-i.
¿ Ningə hingə kwa də m nəm paa b́ fi bwagə niim yéi hayaam ?»

Bwogətwoli sə : «B́ fi hirau haya bwagə niim, u kwandənu b́ m tyesa e, m puurə, b́ fi kwandə ni-suum. Də í niim kwandənu b́ yuu kunkwangə, bə ba puu. A yasə m n bou hutwongə hyahə bə swangə, b́ tei twangə.»

Naru sagə yi nagə mandə, də pwahau hyurə, u n kwandənu bə n pugə kəm u bigə. Bwogətwoli u tə : «Bigə tən toú kwanaru, kə hyuou n tən kə hasəm myesə-cicari, bə kwana hwarəsi hadwam. Bigə hyuou myesəm sui magərə bə tiim bigə, də kə kwanu yí n narə.

I pə n muom bisi biberon (dapwo-myesi) i n dú kəm. Ama, də də kwandənu də pwahau yí hasa u bigə bə wagənu biberon, u tei bwogətwoli bə kaám bə u cagə u pugəm suu.»

Bə sagə ba cagə Naru, u n kwandənu bə n pugə kəm u kwanu, u n desə bə tə : «Də a pə nagə mindurəhu a korə də a bisi, a n niru a nei sani səsai də n kwandənu kəm :

- a n tən nagə sani bə saha ;
- a n tən nagə sani bə dia bigə ;
- a n tən yenə sani pinhu.

Sagə nwa, a yasə a nei kalace-fyerəkaru n desə.

Də a pugə desəsi ceri ahi, mindurəhu pwa a korə.»

Naru kaám bwogətwoli bə tə : «M yahə swosi nwam “bwom,” ǰ M nəm tyendə bə sə tapə e ?».

Də u yega bə tə: «Bə fi swosi n kwa, mwo-cwobəra kwandənu bə n taam də cincani. Dé cincani hyahə mwo-cwobəra nwam cwobə cwobə, a tən wusə e swosi.»

Bwogətwoli dwonsə bə tə : «A tən kwondə a mworu tarə-yagəhu hyahə, bə hu piga. Dé hu dwom dai, a tei wutə fwarəhu hyahə.»

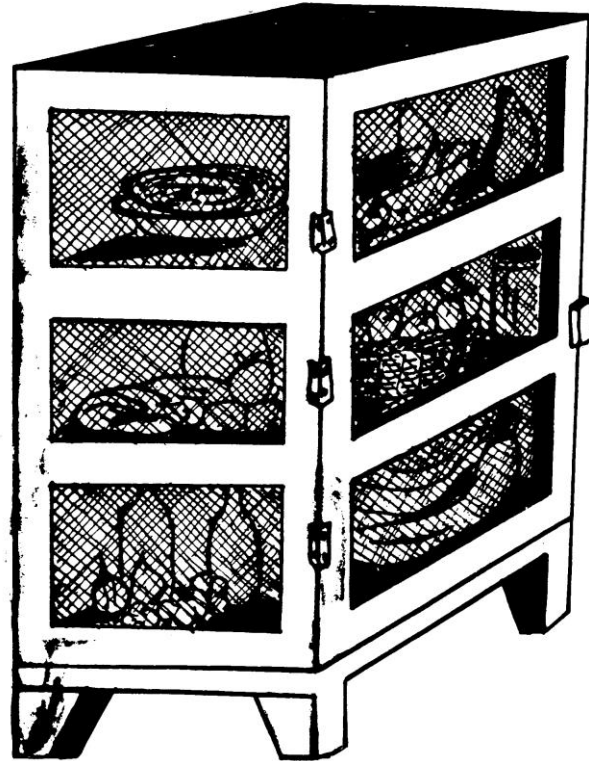
«A dau yí fi pirə də í mworu bə kwansa kworəm, bə m paa kuhu hyahə. Də də hyáhə, tə pə kwandənu bə yasə mworu n buru yendu hyahə. Tə tən karə tuom kunkwangə bə tə puhəsu.

Twabə tən twei e bə mworu daam, hyani bə mwamsu bə hyim e. Bə hyá bə tə, mworu n tən butə sani, tə tən kwandə kworəm e, də m nəm fi bə tiim hirau.»

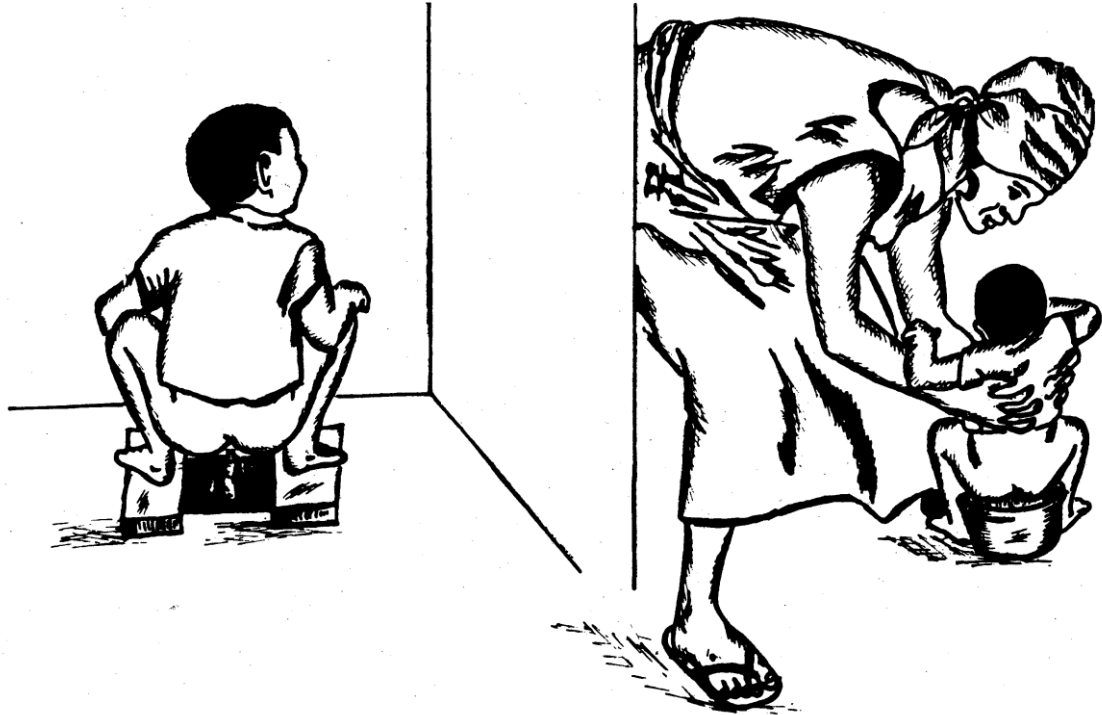
Də sagə yegə twagəsə desəsi hau : «Bé fi mindurəhu pə a korə, a kwandənu bé n fu desəsi hyahə e. Pwahau n dwosə-u u sahərə-dii suu : ningə n ba dyegə, kə ba toú e kə hani bə sagə nwam “pəpei”.

Bisi pwedyebə kwandənu bé wagə nui, bé cerə bə bisi, bə n nəm pugə kəm təpuu, u n desə. Təpuu bə n pugə-hu suu, hirəbə ba tən fwa e u hyahə doúm.»

«Dá i tou hundu ninsi kwogəhu, i yí n beim hyahə sahərə-ninsi də nin-digəhu, də swosi də pyandətu pwa dwombə sə hyáhə ; kantiba də nin-fugəsi twasi sagə pwa cugə hyahə. Də í kwogəhu hyahə kwandənu bé n desə sani səsai.»

Bwogətwoli n wasə sani, Naru hwi, bé cagə u dau bé tə : «M byendəse ninsi də sə wosə magərə bwogətwoli hyahə.»

Dá tə pə nagə swosi n bou də bwaməm, tə kwandənu bá hogə turə mindigə, bá n kə pugə suu, bá byensə tə bi-hywambəsi, sə n ciru mindisi hyahə. Dá mindigə kwa, də sə nagə nia mwohu hyahə, sə kwandənu bá bwotə fwari bá nia hyahə bá wasə bá də puha. Dá mindu nwam “yai” mwohu hyahə, də toú bwaməm magərə. Dá tə bisi yéi bə twangə də í ceri də yiem, sə yí toú kwanaru magərə.»

Kaáməm n tii-məm siirəm :

1. ¿ Dá mworu bwasə cincani, tə tən wusə e swosi. Tə yí tyendə sə n kwa ?
2. ¿ Dá tə hywám mwohu hyahə, də yí tə maanu barə ?
3. ¿ Tə yí n beim man tə tə diru, swosi pə n dwombu hyáhə, doru sagə pə n cugəsu hyahə ?
4. ¿ Dá hirau nagə hya bwagə niim, u kwandənu bá paa barə ?
5. ¿ Ni-maməm tə n kwandənu-məm hyaam ?
6. ¿ Dá a pə nagə mindurəhu a korə, a kwandənu bá paa barə ?

Dopweim Toyeni

« Diarrhée message » en byali
(Diarrhée)

Imprimé par AFASA, BP 57, Kara, TOGO
Numéro d'impression :
Nombre d'exemplaires : 250
Dépôt légal : 3e trimestre 2006

Pei (prix) : 300 F CFA